

історії цивілізацій євро регіону «Нижній Дунай», в якій висвітлюватимуться елементи з історії дунайсько-понтічного простору, буде представлено соціальні структури у дельті Дунаю, а також історію створення Євро регіону «Нижній Дунай» (Мікула Н. Євро регіони: досвід та перспективи., 2003, с. 147–148]. Питання підтримки загальних культурних цінностей регіонів-членів на національному та міжнародному рівнях завжди обговорюються під час зустрічей сторін, так, було презентовано альбом «Культурні цінності Нижнього Дунаю», в якому відображуються головні культурні об'єкти повіту Галац (Румунія), Кагульського району (Республіка Молдова) та Одеського регіону [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ved.odessa.gov.ua/vroegon-nizhnj-dunaj/>).

Таким чином, можна зробити висновок, що реалізація проектів транскордонного співробітництва за рахунок створення євро регіонів може значною мірою сприяти підвищенню ефективності державної політики в сфері розвитку національних меншин в Україні. Проте, формування такого типу об'єднань та визначення їх можливостей в рамках міжетнічного співробітництва не може нести формальний підхід унаслідок традиційної централізації влади в Україні.

ЗАПОРОЖЧЕНКО А. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри права Європейського Союзу та порівняльного правознавства

АВТОРСЬКІ РОЗДУМИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ТРАНСПЛАНТАЦІЮ ОРГАНІВ ТА ІНШИХ АНАТОМІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЛЮДИНІ»

Вважається доцільним розглянути декілька зауважень щодо підготовки проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» від 31.05.2013 р.

А саме:

1. У преамбулі додано положення, яке стосується того, що Закон ґрунтується на рекомендаціях ВООЗ, Директив Європейського Союзу. Дивним видається, що український законодавець обирає за стандарт нормативні акти Європейського Союзу, а не, наприклад, Ради Європи, членом якої є наша держава.

2. Розширено коло закладів й установ, які мають право провадити діяльність, пов'язану із трансплантологією, а саме такими за проектом, поряд з акредитованими в установленому законодавством України

порядку державними та комунальними закладами охорони здоров'я і державними науковими установами, є і заклади охорони здоров'я недержавної форми власності. Хоча, звичайно, коректніше писати приватної форми власності. І знову ж постають запитання: чи доцільно приватним закладам надавати право здійснювати трансплантацію, чи це не збільшить недовіру суспільства до цього методу втручання і чи це не матиме надмірного фінансового забарвлення, особливо на етапі реформування системи трансплантології, незважаючи на конституційну норму — усі суб'єкти права власності рівні перед законом (ч. 4 ст. 13).

3. Умовою застосування трансплантації є згода реципієнта, який є дієздатним (ст. 6 проекту). Але незрозумілим є віковий ценз. Лише з аналізу ст. 15 проекту Закону, що має позначатись «Умови та порядок взяття органів та тканин для трансплантації у померлих осіб», йдеться про повноліття (тобто 18 років) як ознаку особи, що має право прижиттєво письмово заявити про незгоду щодо посмертного донорства його органу та тканин. Відповідно до ст. 30 Цивільного кодексу України, цивільну дієздатність має фізична особа, яка усвідомлює значення своїх дій та може керувати ними. Залежно від віку в особи є різна дієздатність (часткова, неповна, повна). Враховуючи складність такого виду медичного втручання, доцільно було б передбачити, що компетентним давати згоду на застосування трансплантації є повнолітній дієздатний реципієнт.

4. У ч. 3 ст. 14 проекту Закону передбачено, що «за згодою донора його кістковий мозок або інший здатний до регенерації анатомічний матеріал може бути надано безоплатно або за плату для трансплантації іншій особі». У чинній редакції ст. 14 Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» за плату може йти мова лише при наданні кісткового мозку. Формулювання, що міститься у чинній редакції, відповідає вимогам і міжнародно-правовим стандартам, де чітко заборонено комерціалізацію трансплантології. Наприклад, у ст. 21 Додаткового протоколу до Конвенції про права людини і біомедицину щодо трансплантації органів і тканин людини передбачено, що тіло людини і його частини не повинні використовуватися для отримання фінансової винагороди. Торгівля органами і тканинами заборонена (ст. 22). У ст. 9 Резолюції про приведення у відповідність законодавства держав-учасниць щодо питань вилучення, пересадки і трансплантації матеріалів організму людини № (78)29, прийнятої Комітетом Міністрів Ради Європи 11 травня 1978 р., закріплено, що жоден матеріал не може бути пропонувааний для продажу. У ст. 18 чинної редакції Закону передбачено, що укладання угод, які передбачають купівлю-продаж органів або інших анатомічних матеріалів людини, за винятком кісткового мозку, забороняється. Отож, видається, що проектна норма є контраверсійною, спрямованою на комерціалізацію трансплантології.

5. У ст. 12 проекту Закону «Взяття гомотрансплантатів у живих донорів» новелою є положення, яке допускає емоційне донорство при взятті гомотрансплантата (за винятком анатомічних матеріалів, здатних до регенерації) у живого донора. Але, на жаль, у запропонованому проекті Закону не визначено критерії цього виду донорства, що може слугувати підставою для зловживань. У деяких державах, у тому числі і європейських, існує «моральне донорство», коли пацієнтові, що потребує пересадки, віддає орган близька за духом людина. Варто чітко визначити в Законі, що розумітиметься під емоційним донорством і хто матиме право встановлювати «емоційний зв'язок» донора та реципієнта.

6. Якщо нормотворець у чинній редакції Закону імперативно стоїть на «презумпції незгоди» донорства (ст. 16 Закону), то у ст. 15 проекту Закону сформульовано положення «презумпції згоди» на донорство, а саме «Кожна повнолітня дієздатна особа має право прижиттєво письмово заявити про незгоду щодо посмертного донорства його органів та тканин». У цій же ст. 15 проекту зазначено, що не допускається взяття органів та тканин для трансплантації у померлих осіб, якщо до моменту взяття органів та тканин для трансплантації надана заява про незгоду на взяття органів та тканин для трансплантації, написана цією особою при житті або письмова заява родичів особи (її/його чоловіком, дружиною, а при їх відсутності — одним з її близьких родичів (батьки, діти, рідні брати і сестри, дід, баба, онуки або її законні представники)) щодо її прижиттєвої відмови від посмертного донорства. У померлих неповнолітніх, обмежено дієздатних або недієздатних осіб анатомічні матеріали можуть бути взяті за згодою їх законних представників.

7. Привернемо увагу до таких положень ст. 15 проекту: 1) у проектній нормі міститься словосполучення «до моменту взяття», що на практиці може породити проблему, адже до компетентних осіб слід буде встигнути подати заяву про незгоду на донорство, оскільки за загальним правилом фоном прийняття рішення є презумпція згоди. Незрозуміло, хто ж повинен встигнути: людина, яка помирає, повинна тримати напоготові заяву, аби встигнути її подати, чи родичі, які стикнулися з болем втрати. Подекуди трансплантація має відбуватись у лічений час, аби орган був придатний до трансплантації. Отож, формулювання проектної норми більш ніж суперечливе і потребує доопрацювання; 2) не менш дивним видається коло родичів, визначене у ст. 15 проекту: з буквального тлумачення видається, що є два види суб'єктів — родичі, до яких відносяться лише чоловік або дружина, і близькі родичі, якими є батьки, діти, рідні брати і сестри, дід, баба, онуки чи її законні представники. Звісно, що такий виклад є некоректним, і потребує чіткого окреслення кола осіб, якими можуть бути близькі родичі та члени сім'ї. На сьогодні у ст. 3 Кримінального процесуального кодексу України дано дефініцію «близькі родичі та члени сім'ї», хоча в інших галузях є й інші поняття. Тому нормотворцю слід відшліфувати і цей сегмент норми

проекту й вибрати оптимальне коло суб'єктів, які матимуть право подавати заяву.

8. Взяття анатомічних матеріалів у померлого донора не має призвести до спотворення його тіла, що закріплено у ст. 15 проекту Закону.

КАЦИН М. Ю.

Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
ассистент кафедры права Европейского Союза и сравнительного правоведения

ПРАВОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РОЛИ ПОЗИТИВНОЙ И НЕГАТИВНОЙ ИНТЕГРАЦИИ В ПРОЦЕССЕ ПОСТРОЕНИЯ ОБЩЕГО РЫНКА ЕЭС (1957–1985 ГГ.)

Следует отметить, что к окончанию Второй мировой войны Европа оказалась в очень глубоком социальном, экономическом, финансовом, демографическом кризисе. В этот период, среди некоторой части политической и интеллектуальной элиты становится очевидным, что восстановление европейских государств от разрушительных последствий войны лежит в плоскости возвращения к процессу европейской межгосударственной экономической интеграции.

Важно подчеркнуть, что развитие данного процесса, который успешно начался с начала XIX в., было прервано двумя мировыми войнами, чередой разрушительных революций, социальным, экономическим, и финансовым кризисом 30-х гг. XX в., и как следствие вышеперечисленных факторов — обострению применения политики протекционизма и меркантилизма в торговле, который вёл европейские государства к экономическому изоляционизму.

Первой попыткой возобновить процесс экономической интеграции, стало создание Организации Европейского Экономического Сотрудничества (ОЕЭС) на основании Конвенции «О европейском экономическом сотрудничестве». Так, по воспоминаниям первого генерального секретаря этой организации и будущего вице-президента Европейской Комиссии в Европейском Экономическом Сообществе (ЕЭС) Р. Марджолина, главной целью ОЕЭС было воссоздать Европейский рынок как таковой, перед тем как осуществить интеграционный переход к общему рынку.

Следующим этапом на пути к развитию интеграционных процессов, стало создание секторальных интеграционных сообществ. Однако, эта идея не получила достаточной поддержки, и за исключением создания в 1952 г. Европейской Организации Угля и Стали (ЕОУС), другие интеграционные проекты так и остались нереализованными, включая